הכנסת

מרכז המחקר והמידע

המחלקה לפיקוח תקציבי

ניתוח הדוח הכספי של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור לשנת הכספים 2015

מוגש לוועדה לענייני ביקורת המדינה

כתיבה: נטע משה, כלכלנית

אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי

כ״ד אלול תשע״ו

27 בספטמבר, 2016

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל׳: 02-6408240/1

פקס: 02-649 6103

www.knesset.gov.il/mmm

מסמך זה נכתב לבקשת הוועדה לענייני ביקורת המדינה לקראת דיון בתקציב הביצוע לשנת 2015 של משרד מבקר המדינה. המסמך כולל תיאור תקציב הביצוע של משרד מבקר המדינה לשנת 2015 וניתוח נתוני התקציב.

1. ניהול התקציב של משרד מבקר המדינה[1]

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור הוא מוסד עצמאי,[2] שהוקם בראשית דרכה של המדינה מתוך הכרה בחשיבות ביקורת המדינה. עצמאותה ואי-תלותה של ביקורת המדינה הם עקרונות יסוד בפעולתה, המשתקפים גם **בחוק יסוד: מבקר המדינה**, על פיו המשרד אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה. עקרונות אלו מוכרים ומעוגנים גם על ידי גופים בינלאומיים; לפי התקנים הבין-לאומיים של הארגון הבין-לאומי של מוסדות ביקורת המדינה (INTOSAI), החלים על משרד מבקר המדינה, יש להכיר בצורך בהפרדת גופי הביקורת מן הרשויות המבצעות (המבוקרות) ואי תלות לשם ביקורת עצמאית, יעילה ואובייקטיבית.[3] על פי החלטה של העצרת הכללית של ארגון האומות המאוחדות (United Nations General Assembly), המבוססת על הצהרת לימה משנת 1977 והצהרת מקסיקו משנת 2007,[4] ההפרדה מתבצעת בין השאר משום הצורך בנטרול השפעות חיצוניות העלולות להשפיע על הביקורת, ובפרט אי תלות פיננסית ואי תלות בשכר המבקרים.[5]

את הצעת התקציב ואת שינוייו במהלך השנה קובעת ועדת הכספים לפי הצעת מבקר המדינה, ואת הדוח הכספי (תקציב הביצוע) מאשרת בדיעבד הוועדה לענייני ביקורת המדינה.[6] משרד מבקר המדינה מכין מדי שנה בשנה הצעת תקציב ובה חמישה תחומים ראשיים: ניהול ומטה; ביצוע הביקורת; נציבות תלונות הציבור; הוצאות חד-פעמיות ורזרבה. בהתאם לחוק מבקר המדינה, התשי"ח–1958 [נוסח משולב], קבעה ועדת הכספים של הכנסת את סמכויותיו של מבקר המדינה בכל הקשור לניהול תקציב משרדו. מבקר המדינה רשאי:

- להעביר כל סכום של הוצאה מתוכנית אחת לתוכנית אחרת בתקציב משרדו או לתוכנית חדשה שתתווסף לתקציב משרדו, ובלבד שלא ישנה בדרך זו תוכנית בסכום גדול מהסכום שנקבע מפעם לפעם לעניין סעיף 11(א) ל**חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985** (כ-2 מיליון ש"ח), ועד 15% מהתוכנית המקורית, באישור ועדת הכספים של הכנסת;
- להעביר כל מספר של משרות, יחד עם סכום ההוצאה הדרוש להן או בלעדיו, מתוכנית אחת לתוכנית אחרת בתקציב המשרד, ובלבד שלא ישנה בדרך זו תוכנית במספר גדול מ-50 משרות ועד 20% ממספר המשרות במקור, ובאישור מוקדם של ועדת הכספים של הכנסת;
- להעביר עודפי תקציב משנת כספים אחת לזו שאחריה. במשרדי הממשלה עודפי התקציב מועברים לשנה העוקבת באישור שר האוצר ובהודעה לוועדת הכספים של הכנסת[7] (עודפים מחויבים מועברים ללא צורך באישור שר האוצר);

---

[1] מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח תקציב משרד מבקר המדינה לשנת 2006, כתיבה: רון תקוה ועמי צדיק, ינואר 2008.

[2] סעיף 6 לחוק יסוד מבקר המדינה קובע כי "במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה". מבקר המדינה נבחר במליאת הכנסת בהצבעה חשאית לשבע שנים, והוא עצמאי בהחלטותיו בכל הקשור למושא הביקורת, לתוכן הביקורת ולאופן הניהול של משרד מבקר המדינה. לפי סעיף 21 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח–1958, מבקר המדינה חייב להכין חוות דעת בכל עניין שבתחום תפקידיו, לבקשת הכנסת, הוועדה לענייני ביקורת המדינה או הממשלה.

[3] **Int**ernational **O**rganization of **S**upreme **A**udit **I**nstitutions (INTOSAI), Founding Principles, ISSAI1, International Standards of Supreme Audit Institutions, accessed: July 26, 2016.

[4] הצהרת לימה משנת 1977 והצהרת מקסיקו משנת 2007 עוסקות (בין השאר) במוסדות ביקורת עליונים (המקבילים למשרד מבקר המדינה בישראל). שתי ההצהרות מדברות על הצורך בהפרדת מוסדות הביקורת מפיקוח על ידי הגוף המבוקר.

[5] United Nations General Assembly, Promoting the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions, 15 March 2012; The Lima Declaration, 1977, Mexico Declaration on SAI Independence, 2008, at ISSAI Website.

[6] סעיף 10 לחוק-יסוד: מבקר המדינה וסעיפים 24-25 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח–1958 [נוסח משולב].

[7] חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985, סעיף 13.

מהדברים האמורים לעיל עולה כי למבקר המדינה ניתנת **גמישות ועצמאות רבה בניהול תקציבו**, ובכלל זה סמכות לקבוע שינויים בתקציב במהלך השנה ועל פני שנים, שינוי בתקני כוח אדם והעברת עודפים משנה לשנה.

1.1. עיקרי תקציב 2015 לעומת 2014

בלוח 1 להלן תוצג טבלה ובה נתונים עיקריים שעולים מהמסמך ומהשוואת הדוח הכספי לשנת 2015 לדוח הכספי של השנה הקודמת.

לוח 1 – נתונים עיקריים, דוח כספי לשנת 2015 לעומת דוח כספי לשנת 2014[8]

	דוח כספי לשנת 2014	דוח כספי לשנת 2015
מועד הגשת הדוח הכספי	אפריל 2015	יוני 2016
תקציב (מיליון ש"ח)		
תקציב מאושר (כולל עודפים)	525.9	554.8
הוצאה למעשה	298.8	401.3
הוצאות חד-פעמיות (תקציב מאושר)	182	180
הוצאות חד-פעמיות (הוצאה למעשה)	36	123
עודפים שהתקבלו משנה קודמת	163	183
כוח אדם ושכר (שנה קודמת)	כוח אדם שנת 2013	כוח אדם שנת 2014
מספר משרות	553	558
שכר ממוצע עובדי משרד מבקר המדינה	25,133	25,108
שכר ממוצע במשק	9,212	9,373

מההשוואה בטבלה עולה כי ההוצאה עמדה בשנת 2015 על כ-401.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-298.8 מיליוני ש"ח בשנת 2014, עלייה בשיעור של כ-34.3%. כמו כן, הוצאה למעשה של סעיף 'הוצאות חד-פעמיות' עמדה בשנת 2015 על כ-122.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-35.6 מיליוני ש"ח בשנת 2014, עלייה בשיעור של כ-244.4% (להרחבה ראו להלן בסעיף 3.1).

1.2. הערות להצגת תקציב משרד מבקר המדינה

מרכז המחקר והמידע של הכנסת התבקש על ידי הוועדה לענייני ביקורת המדינה (להלן: הוועדה), לנתח החל משנת 2006 את תקציב הביצוע של משרד מבקר המדינה. בניתוח התקציב לשנת 2006 הועלו כמה הערות בדבר אופן הצגת התקציב והצעות לשיפור ניהול התקציב, כדוגמת מנגנון ההרשאה להתחייב. בלוח 2 להלן מרוכזים עיקרי ההערות משנת 2006 והשינויים שחלו בדוחות התקציב בנושאים אלו בשנים לאחר מכן.

לוח 2- הערות של תקציב משרד מבקר המדינה[9]

הערות לתקציב 2006	תקציב 2007	תקציבי 2009-2014	תקציב 2015
מועד הגשת הדוח הכספי: הדוח לשנת 2006 הוגש ב-30 באוקטובר	הדוח הכספי הוגש בחודש יולי 2008.	הדוחות הכספיים הוגשו בחודשים מאי-	הדוח הכספי הוגש בחודש יוני 2016.

[8] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015, דוח כספי לשנת 2014, נתוני תעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2014, נתוני התעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2013.

[9] ישיבות הוועדה לענייני ביקורת המדינה: ישיבה מיום 2 בינואר, פרוטוקול מס' 166, אישור הדוח הכספי של מבקר המדינה לשנת 2006; ישיבה מיום 29 באוקטובר 2008, פרוטוקול מס' 253, אישור הדוח הכספי של מבקר המדינה לשנת 2007; מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח תקציב הביצוע של משרד מבקר המדינה לשנת 2007, כתיבה: מרק ויין ועמי צדיק, אוגוסט 2008.

הערות לתקציב 2006	תקציב 2007	תקציבי 2009-2014	תקציב 2015
2007. סוכם בוועדה כי הדוח הכספי יוגש עד סוף חודש מאי		יולי של השנים העוקבות.	
<u>פירוט ושקיפות:</u> הדוח הכספי הוגש ללא דברי הסבר מפורטים כמקובל בתקציבים של משרדי הממשלה	נכללים בדוח דברי הסבר.	נכללים בדוח דברי הסבר.	נכללים בדוח דברי הסבר.
<u>הרשאה להתחייב:</u> אין שימוש במנגנון שמסייע לשיפור ניהול התקציב	בדוח הכספי לשנת 2007 עדיין לא נעשה שימוש במנגנון זה.	נעשה שימוש במנגנון זה בתקציב הדיור והבינוי.	המנגנון קיים אך לא נעשה בו שימוש בהיעדר צורך.
<u>התאמת הדוחות:</u> יש חוסר תאימות בין מועד הדוח הכספי (שנה קלנדרית) למועד הדוח לפי חוק חופש המידע (מחודש יולי עד חודש יולי)	חוסר התאימות נותר בעינו.	חוסר התאימות נותר בעינו.	קיימת תאימות.[10]

2. התקציב לשנת 2015 והוצאה למעשה בשנים קודמות

ב-21 בדצמבר 2014 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הצעת תקציב משרד מבקר המדינה לשנת 2015.[11] בלוח 3 להלן מפורטת ההוצאה למעשה בחלוקה לתחומי פעולה בשנים 2009-2015. בעקבות המלצות מבקר הפנים של משרד מבקר המדינה, החל משנת 2013 רוכזו הוצאות אמרכלות בתחום פעולה נפרד במספר סעיף 1106 (לפני כן, חולקו הוצאות אמרכלות בין תחומי הפעולה השונים).[12]

<u>לוח 3 – הוצאה למעשה בשנים 2011–2015 (באלפי ש"ח)</u>[13]

סעיף	שם תחום הפעולה	2011	2012	2013	2014	2015	שיעור שינוי 2011-2015
1101	ניהול ומטה	28,099	29,135	20,304	19,752	23,128	**-17.7%**
1102	ביצוע ביקורת	170,798	176,337	127,546	125,134	132,674	**-22.3%**
1103	נציבות תלונות הציבור	40,972	42,836	29,269	32,425	35,362	**-13.7%**
1104	הוצאות חד-פעמיות (חד"פ)	6,179	24,843	21,638	35,593	122,651	**1885.0%**
1106	אמרכלות			83,619	85,964	87,506	
סך הכול		**246,048**	**273,151**	**282,376**	**298,868**	**401,321**	**63.1%**
שיעור שינוי שנתי		-3.9%	11.0%	3.4%	5.8%	34.3%	
סך הכול ללא הוצ' חד"פ		**239,869**	**248,308**	**260,738**	**263,275**	**278,670**	**16.2%**
שיעור שינוי ללא הוצ' חד"פ		4.6%	3.5%	5.0%	1.0%	5.8%	

מהנתונים עולה כי **ההוצאה למעשה בשנת 2015 גדלה בכ-34.3% לעומת שנת 2014**. ללא תחום פעולה 1104 'הוצאות חד-פעמיות', ההוצאה למעשה גדלה ב-5.8% לעומת שנת 2014. תחום פעילות 'הוצאות חד-פעמיות' יוצג

[10] דוח לפי חוק חופש המידע לשנת 2015 פורסם לפי שנה קלנדרית. מבקר המדינה, דין וחשבון לשנת 2015 לפי חוק חופש המידע התשנ"ח—1998, יוני 2016.

[11] ועדת הכספים, ישיבה מיום 21 בדצמבר 2014, פרוטוקול מס' 479, תקציב משרד מבקר המדינה לשנת הכספים 2015.

[12] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2013, תקציב לאחר אישור ועדת הכספים לשנת הכספים 2015, דצמבר 2014, עמ' 5.

[13] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015.

בהרחבה בהמשך בלוח 4 להלן. יש לציין כי בכלל סעיפי ההוצאה למעשה חל גידול בין שנת 2015 לעומת שנת 2014.

משנת 2011 עד שנת 2015 גדלה ההוצאה למעשה בשיעור נומינלי מצטבר של כ-63.1%, או בשיעור גידול שנתי ממוצע של כ-13%. עם זאת, ללא תחום פעולה 1104 'הוצאות חד-פעמיות', עלתה ההוצאה למעשה נומינלית בתקופה זאת בכ-16.2% ובשיעור גידול שנתי ממוצע של 3.8%. יש לציין כי העברת הוצאת האמרכלות מיתר הסעיפים לסעיף נפרד בשנת 2013 הביאה לירידה ביתר סעיפי התקציבים. בתקופה האמורה 2011-2015, גדל סך תקציב המדינה המקורי (לחישוב מגבלת ההוצאה) נומינלי מצטבר של כ-21.5%, או בשיעור שנתי ממוצע של כ-4.5%.[14]

בלוח 4 להלן מפורט הדוח הכספי של משרד מבקר המדינה לשנת 2015, על פי סעיפי תחומי הפעולה השונים ועל פי מקורות התקציב והביצוע – תקציב מקורי, עודפי תקציב, תקציב מאושר, הוצאה למעשה.

לוח 4 – דוח כספי לשנת הכספים 2015 (באלפי ש"ח)[15]

סעיף	תחום פעולה	התקציב המקורי	עודפי תקציב	התקציב המאושר	הוצאה למעשה	שיעור הביצוע	
						מההתקציב המקורי	מההתקציב המאושר
1101	ניהול ומטה	23,338	7,426	30,764	23,128	**99.1%**	**75.2%**
1102	ביצוע ביקורת	136,292	14,920	151,212	132,674	**97.3%**	**87.7%**
1103	נציבות תלונות הציבור	33,370	7,540	40,910	35,362	**106.0%**	**86.4%**
1104	הוצאות חד-פעמיות	54,585	125,178	179,763	122,651	**224.7%**	**68.2%**
1105	רזרבה	7,295	0	7,295	0	**0.0%**	**0.00%**
1106	אמרכלות	117,138	27,796	144,934	87,506	**74.7%**	**60.4%**
11	**סך-כול התקציב**	**372,018**	**182,860**	**554,878**	**401,321**	**107.9%**	**72.3%**

התקציב המקורי לשנת 2015 היה 372 מיליון ש"ח, ובתוספת עודפים שהועברו משנת 2014 בהיקף של כ-182.8 מיליון ש"ח (כ-49.1% מהתקציב המקורי), **התקציב המאושר** של משרד מבקר המדינה בשנת 2015 היה **כ-554.8 מיליון** ₪. ההוצאה למעשה באותה שנה הייתה כ-401.3 מיליון ש"ח – **שיעור ניצול של כ-72.33% מהתקציב המאושר ושל כ-107.9%** מהתקציב המקורי.

השיעור הנמוך של ההוצאה למעשה לעומת התקציב המאושר (72.33%) היה קיים גם בשנים קודמות, ובצורה בולטת יותר (56.8%) בשנת 2014 ו-60.5% בשנת 2013). **השינוי הגדול שחל לעומת השנים הקודמות, נרשם בסעיף ההוצאה למעשה של ההוצאות החד-פעמיות, בעוד התקציב המאושר נותר דומה בין 2014 ו-2015, ההוצאה למעשה גדלה בכ-87 מיליון ש"ח, פי 2.4.** בשנת 2015 נרשם בסעיף ההוצאות החד-פעמיות שיעור ביצוע של 224.7% מהתקציב המקורי ו-68.2% מהתקציב המאושר, זאת לעומת שיעור ביצוע של 48.2% מהתקציב המקורי בשנת 2014 ו-19.5% מהתקציב המאושר בשנת 2014. בסעיף 3.1 להלן נרחיב על סעיף ההוצאות החד-פעמיות של משרד מבקר המדינה בשנים האחרונות.

[14] אתר מאגרי המידע הממשלתיים, תקציב וביצוע (שנים שונות). להרחבה ראו: אילנית בר, נתוני תקציב המדינה בשנים 2005-2014 והצעת התקציב לשנים 2015-2016 לפי סעיפים ראשיים, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ספטמבר 2015.

[15] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015.

3. ניתוח הסיבות לשיעור הביצוע הנמוך

כאמור לעיל, בשנת 2015 היה התקציב המאושר של משרד מבקר המדינה כ-554.8 מיליון ש"ח, וההוצאה למעשה הייתה כ-401.3 מיליון ש"ח – **שיעור ניצול של 72.3%**. להלן הערות כלליות על מבנה התקציב של משרד מבקר המדינה ועל שיעורי ביצוע התקציב בו (בהשוואה לתקציב המאושר).

3.1. סעיף הוצאות חד-פעמיות

כפי שציינו שיעורי ניצול נמוכים ביותר של התקציב נרשמו לאורך השנים בסעיף ההוצאות החד-פעמיות. שנת 2015 הינה חריגה בהשוואה לשנים הקודמות. להלן יוצג בלוח 5 פירוט על סעיף ההוצאות החד-פעמיות משנת 2006 ועד שנת 2015.

לוח 5 – תקציבי סעיף ההוצאות החד-פעמיות בשנים 2006–2015 (במיליוני ש"ח)[16]

התקציב	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
מקורי	14.6	2.5	8	4.5	10.5	51.1	61.6	13.3	73.9	54.5
עודפים	67.4	73.5	66.6	66.7	51.4	35	79.9	116.6	108.3	125.2
מאושר	82	76	74.6	71.1	61.9	86.1	141.5	129.9	182.2	179.7
הוצאה למעשה	2.8	7.5	8	15.7	26.9	6.2	24.8	21.6	35.6	122.6
שיעור הניצול	***3.4%***	***9.9%***	***10.7%***	***22.1%***	***43.5%***	***7.2%***	***17.5%***	***16.7%***	***19.5%***	***68.2%***

מהנתונים עולה כי עד לשנה האחרונה שיעור הניצול של ההוצאות החד-פעמיות היה נמוך, בשלב שילוב של **העברת עודפים בסכומים גבוהים מהשנה הקודמת ובמקביל הוצאה למעשה נמוכה** (ראו להלן סעיף 3.2). בשנת 2015 ההוצאה למעשה הייתה גבוהה משמעותית לעומת השנים הקודמות, ועל כן שיעור הניצול עלה. תוכנית הפעולה העיקרית שבגינה הועברו העודפים לשנת 2015, ולשנים הקודמות, היא 12-04-11 '**מבנה המשרד בקריית הלאום**' (ראו להלן סעיף 3.3).

3.2. העברת עודפי תקציב משנה לשנה

העודפים הנותרים בתקציב משרד מבקר המדינה מועברים, באישור מבקר המדינה, לשימוש בשנה העוקבת, אלא אם כן הוא מחליט על הפחתה בסך העודפים המועברים לשנה העוקבת. העברת העודפים מביאה לגידול בעודפי התקציב הנגררים משנה לשנה, להגדלת התקציב המאושר ולהקטנת שיעור הניצול התקציבי. יש לציין כי במשרדי הממשלה העברת עודפי תקציב לשנה העוקבת דורשת אישור של שר האוצר ושל ועדת הכספים, ובלא אישור כאמור העודפים מוחזרים לאוצר המדינה.[17] כמוצג בלוח 4 לעיל, לרשות המשרד עודפים בכלל תחומי הפעולה שבאחריותו, המסתכמים בכ-**182.6 מיליון ש"ח**, שהועברו משנת 2014 לשנת 2015. לשם השוואה, בשנת הכספים 2014 הועברו כ-163 מיליון ש"ח מהשנה הקודמת ובשנת הכספים 2013 הועברו כ-176 מיליון ש"ח משנה קודמת.[18] יחד עם זאת, בשנים קודמות קוצצו על ידי מבקר המדינה חלק מהעודפים והוחזרו לאוצר המדינה, למשל: בשנת 2015 החליט מבקר המדינה על קיצוץ בסך 37.25 מיליון ש"ח מהעודף שנותר בתקציב 2014.[19] בשנת 2014 קוצצו כ- 15.75 מיליון ש"ח מהעודף שנותר מתקציב 2013.[20] ובשנת 2013 קוצצו העודפים בכ-23.5 מיליון

---

[16] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015, דוחות כספיים לשנים קודמות.

[17] חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

[18] משרד מבקר המדינה, דוחות כספיים משנים שונות.

[19] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015, ע'11.

[20] מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח הדוח הכספי של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור לשנת הכספים 2014, כתיבה: ויקטור פתאל, 23 ביולי 2015.

ש״ח מתוך כלל העודפים; בשנת 2007 קוצצו העודפים בכ-31 מיליון ש״ח.[21] לוח 6 להלן מציג את פירוט העודפים שהועברו בפועל משנים קודמות (לאחר קיצוצים), ומשקלם היחסי בתקציב המקורי.

לוח 6 – עודפים משנים קודמות (במיליוני ש״ח)[22]

שנה	עודפים שהועברו משנה קודמת	תקציב מקורי	משקל עודפים שהועברו
2003	24	196	12.4%
2004	39	160	24.6%
2005	61	224	27.1%
2006	102	222	46.0%
2007	99	217	45.8%
2008	100	227	44.0%
2009	114	237	48.1%
2010	100	266	37.5%
2011	100	305	32.8%
2012	145	332	43.7%
2013	176	291	60.4%
2014	163	363	45.0%
2015	183	372	49.1%
שינוי מצטבר	***649.2%***	***89.8%***	***36.7 נקודות האחוז***

מהנתונים עולה כי בשנים 2003-2015 חל גידול נומינלי מתמשך בהיקף העודפים שהועברו משנה קודמת בשיעור מצטבר של כ-649.2%, והתקציב המקורי גדל בשיעור מצטבר מתון יותר של כ-89.8%. לפיכך, **משקל העודפים המועברים משנה קודמת בכלל התקציב המקורי עלה מ-12.4% בשנת 2003 ל49.1% בשנת 2015 – גידול של 36.7 נקודות האחוז.** יחד עם זאת, יש לציין כי בשנים 2014-2015 ישנה ירידה במשקל העודפים שהועברו בהשוואה לתקציב המקורי, לעומת שנת 2013 בה נרשם משקל שיא של 60.4% עודפי תקציב מהתקציב המקורי.

3.3. בניית המשרד בקריית הלאום

בבחינת התקציב לשנת 2015, נמצא כי מתוך כ-182.8 מיליון ש״ח עודפים שהועברו משנים קודמות, כ-110.2 מיליון ש״ח הועברו לטובת תוכנית פעולה 11-04-12 ׳מבנה המשרד בקריית הלאום׳ (תחת תחום פעולה 11-04 ׳הוצאות חד-פעמיות׳).[23] בשנים קודמות גם כן הועברו עודפים בסכומים דומים לטובת סעיף זה – בשנת 2014 כ-90 מיליון ש״ח ובשנת 2013 כ-99.5 מיליון ש״ח. לפי המשרד, **קצב ההוצאה הכספית בגין הפרויקט הוא כקצב התקדמות הבינוי**.[24] לפי הצעות התקציב בשנים קודמות, ההוצאה על בניית המבנה הייתה אמורה להסתיים בשנת 2013, אך לפי הצעת התקציב לשנים 2013-2014, אשר אושרה על-ידי ועדת הכספים, הוארכה ההוצאה עד שנת 2015. בשנת 2012 הסתיים המכרז ונבחר קבלן להקמת המבנה.[25] לפי הדוח הכספי של משרד מבקר המדינה,

---

[21] מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח תקציב הביצוע של משרד מבקר המדינה לשנת 2007, מרק ויין ועמי צדיק, 14 באוגוסט 2008.

[22] נתוני תקציב 2003-2012: נעם גלעדי, אגף החשב הכללי במשרד האוצר, דוא״ל, 29 ביולי 2013; משרד מבקר המדינה, דוחות כספיים לשנים 2013-2015.

[23] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2013.

[24] מר אלי מרזל, מנכ״ל משרד מבקר המדינה, מכתב, 12 באוגוסט 2014.

[25] משרד מבקר המדינה, הצעת תקציב לשנת 2016, נובמבר 2015, ע׳ 17.

באוקטובר 2015 עברה הלשכה הראשית של משרד מבקר המדינה למבנה החדש בקריית הלאום, בדוח צוין כי "פרויקט הבניה עמד בלוחות הזמנים ובתקציב שאושר למשרד".[26] על פי נתוני משרד מבקר המדינה, אשר הוצגו בתקציב לשנת 2016, עלות הקמת המבנה בקרית הלאום נאמדה בכ-194 מיליון ש"ח. בהצעת התקציב לשנת 2016 לא תוקצבה תוכנית פעולה 12-04-11 'מבנה המשרד בקריית הלאום', אך נכתב כי נותרו מספר תשלומים לשלם בקשר לפרויקט זה במהלך שנת 2016.[27]

3.4. מנגנון הרשאה להתחייב

מנגנון ההרשאה להתחייב מאפשר למשרדי הממשלה להתחייב בכל שנת כספים לפרויקטים רב-שנתיים בלי ליצור עודפים גדולים הנגררים משנה לשנה.[28] עד שנת 2009 **לא נעשה שימוש במנגנון ההרשאה להתחייב** בתקציב המשרד, אשר אמור להסדיר (במידה מסוימת) ניהול סעיפי תקציב רב-שנתיים ולאפשר פיקוח עליהם, בעיקר בכל הקשור **לתקציבי הפיתוח,** שבהם הכספים מוקצים על פני כמה שנים. לדוגמה, הקצאת תקציב של **28 מיליון ש"ח** בשנת 2005 למימון העברת משרדי מבקר המדינה בחיפה למבנה בשימור נוצלה על-פי קצב התקדמות הפרויקט, והביאה על כן לשיעור ניצול שנתי נמוך יחסית (משרד מבקר המדינה בחיפה עבר למשכנו ביוני 2010).[29]

מרכז המחקר והמידע של הכנסת ציין במסמכים קודמים שהגיש לוועדה לענייני ביקורת המדינה כי במשרד מבקר המדינה לא נעשה שימוש במנגנון הרשאה להתחייב לגבי **תקציבי פיתוח משמעותיים**. בעקבות בקשת יו"ר הוועדה דאז, חה"כ זבולון אורלב, **החל משרד מבקר המדינה להשתמש במנגנון ההרשאה להתחייב בהצעת התקציב לשנת 2009.**[30] למשל, בסעיף ההוצאות החד-פעמיות בתקציב לשנת 2009 היה תקציב הרשאה להתחייב של 157 מיליון ש"ח למימון בניית המשרד בקריית הלאום. בשנות התקציב 2014 ו-2015 מנגנון הרשאה להתחייב קיים אך לא נעשה בו שימוש, בהיעדר צורך (תקצוב סיום בניית המבנה החדש בקרית הלאום נעשה בתקציב השוטף).

3.5. רזרבה

אחד הסעיפים הראשיים הכלולים בדוח הכספי של משרד מבקר המדינה הוא סעיף '05 רזרבה'. בסעיף זה נכללים שני רכיבים- רזרבה לשכר ורזרבה לעמידה ביעדי הגרעון. על פי משרד מבקר המדינה, רזרבה שלא נוצלה בתקציב אותה השנה תוחזר לאוצר המדינה.[31] בלוח 7 להלן יוצגו נתונים על תקציב הרזרבה בשנים האחרונות וניצולו.

לוח 7 – תקציבי סעיף הרזרבה, 2011-2015 (באלפי ש"ח)[32]

נתון	2011	2012	2013	2014	2015	שיעור שינוי 2011-2015
רזרבה לשכר	2,061	2,100	3,996	4,082	4,122	100%
הוצאה למעשה רזרבה שכר	0	0	0	0	0	
רזרבה יעדי הגרעון	1,680	1,790	1,714	2,858	3,173	88.9%
הוצאה למעשה רזרבה יעדי הגרעון	0	0	0	0	0	
סך-הכול רזרבה	**3,741**	**3,890**	**5,710**	**6,940**	**7,295**	**95.0%**

[26] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015, ע' 13.

[27] משרד מבקר המדינה, הצעת תקציב לשנת 2016, נובמבר 2015, ע' 22.

[28] חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985, סעיף 6.

[29] אתר האינטרנט של פרסומי ממשלת ישראל (לפ"מ), הודעה על מעבר למשכן החדש בחיפה – משרד מבקר המדינה, תאריך כניסה: 22 ביוני 2010.

[30] הוועדה לענייני ביקורת המדינה, פרוטוקול מס' 166 של ישיבה בנושא אישור הדוח הכספי של משרד מבקר המדינה לשנת הכספים 2006, 2 בינואר 2008.

[31] משרד מבקר המדינה, דוח כספי לשנת 2015, ע' 7.

[32] משרד מבקר המדינה, דוחות כספיים הכלולים בדין וחשבון לפי חוק חופש המידע התשנ"ח-1998, שנים שונות, כניסה: 26 ביולי 2016.

מהלוח לעיל עולה כי תקציב הרזרבה של משרד מבקר המדינה עלה באופן חד ומתמשך בין השנים 2011-2015. תקציב הרזרבה לשנת 2015 עמד על 7.2 מיליון ש"ח, גידול של 95.0% בהשוואה לשנת 2011. יחד עם זאת, בכל השנים לא נעשה שימוש בתקציב הרזרבה וההוצאה למעשה של הרזרבה, הן לשכר הן לשמירה על יעדי הגרעון הייתה 0, כמפורט בלוח לעיל.

4. שכר עובדי משרד מבקר המדינה

במשרד מבקר המדינה פועלות יחידת ניהול ומטה, חטיבות ביקורת ונציבות תלונות הציבור. כאמור, מבקר המדינה הוא עצמאי ואינו תלוי בממשלה והוא מוסמך על פי חוק לגייס את עובדי המשרד, לקבוע את שכרם ולפטרם אם ימצא לנכון לעשות כן.[33]

שכר עובדי משרד מבקר המדינה נקבע על בסיס נוסחה לקביעת תוספות השכר, והממונה על השכר במשרד האוצר, על פי חוק, אינו מתערב בתנאי העסקתם של עובדי משרד המבקר בהתאם לעקרון העצמאות ואי-התלות ברשות המבצעת. ועדה ציבורית **(ועדת גלוברזון)** קבעה בשנת 1979 את השכר ואת תנאי השירות של עובדי משרד מבקר המדינה. החלטות ועדת גלוברזון עוגנו בהסכם קיבוצי שנחתם עם הסתדרות העובדים. ההסכם אושר על-ידי ועדת הכספים[34] של הכנסת ועל-ידי בית-הדין לעבודה. הוועדה ביססה את הנוסחה לחישוב השכר על ארבעה מרכיבים שווים:[35] שכר משפטנים ופרקליטים בשירות המדינה; דירוג עובדי המח"ר (מדעי החברה והרוח); שכר רואי-חשבון שכירים במשרדי רואי-חשבון; שכר עובדי בנק ישראל. שכר העובדים במשרד מתעדכן בכל שנתיים ומורכב משכר יסוד משולב **ותמ"ה** (תוספת מבקר המדינה) בשיעור 123.19%. כל העובדים מקבלים תוספת זו על שכרם.[36] בלוח 8 להלן מוצגים נתוני תעסוקה במשרד בשנים 2010 ו-2014 בחלוקה לדרגים לפי מספר המשרות, השכר הממוצע ועלות ההעסקה.

לוח 8 – נתונים על התעסוקה והשכר הממוצע במשרד מבקר המדינה (בש"ח, מחירי 2014)[37]

דרג עובדים	2010			2014			שינוי 2010 לעומת 2014		
	משרות	שכר	עלות העסקה	משרות	שכר	עלות העסקה	משרות	שכר	עלות העסקה
מינהלי	113	12,711	15,454	82	13,298	16,513	-31	4.6%	6.8%
ביקורת המדינה	428	26,518	32,514	452	27,801	34,933	+24	4.8%	7.4%
מוקבלים לשופטים	2	47,152	59,622	2	58,605	74,616	0	24.3%	25.1%
משפטנים מתמחים	8	4,802	5,516	4	5,392	6,579	-4	12.3%	19.3%
סטודנטים	3	2,661	3,203	10	2,584	3,261	+7	-2.9%	1.8%
מנכ"ל	1	39,630	54,559	1	40,527	55,058	0	2.3%	0.9%
עובדי לשכה	4	20,221	25,775	7	21,260	27,888	+3	5.1%	8.2%
סך הכול	**559**	**23,352**	**28,624**	**558**	**25,108**	**31,545**	**-1**	**7.5%**	**10.2%**

[33] על פי סעיף 22(א) לחוק מבקר המדינה: "עובדי משרד המבקר דינם כדין שאר עובדי המדינה, אולם בקבלת הוראות ולגבי פיטורים יהיו נתונים למרותו של המבקר בלבד"

[34] דברי מבקר המדינה אליעזר גולדברג, בישיבת ועדת הכספים, פרוטוקול מס' 284 - תקציב מס' 2 של מבקר המדינה, 18 ביולי 2001.

[35] מבקר המדינה מיכה לינדנשטראוס, פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים, תקציב משרד מבקר המדינה לשנת 2006, 20 בפברואר 2006.

[36] דברי מבקר המדינה אליעזר גולדברג, בישיבת ועדת הכספים, פרוטוקול מס' 284 - תקציב מס' 2 של מבקר המדינה, 18 ביולי 2001.

[37] **שכר עובדי משרד מבקר המדינה:** דין וחשבון לפי חוק חופש המידע, נתוני תעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2014, נתוני תעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2010, כניסה: 25 ביולי 2016. שכר ממוצע לחודש ברוטו כולל שכר משולב ותוספת מבקר המדינה (תמ"ה), שכר בעד עבודה נוספת, תשלומים שנתיים, החזר הוצאות וגילומי מס; **מדד המחירים לצרכן**: הלמ"ס, מאגר המחירים ומדדי המחירים של ישראל, מדד המחירים לצרכן, כניסה: 25 ביולי 2016.

מעיון בנתונים עולה המידע הבא:

- השכר הממוצע ברוטו למשרה בשנת 2014 היה 25,108 ש״ח – עלייה בשיעור ריאלי של כ-7.5% לעומת שנת 2010. עלות העסקה ממוצעת למשרה בשנת 2014 הייתה 31,545 ש״ח – עלייה בשיעור ריאלי של כ-10.2% לעומת שנת 2010. מספר המשרות במשרד בשנת 2014 היה 558, לעומת 559 בשנת 2010 – ירידה של משרה אחת.
- רוב המשרות בשנת 2014 הן בדרג **הביקורת** (452 משרות) ובדרג **המינהלי** (82 משרות). בהשוואת של שנת 2014 לשנת 2010 חלה ירידה של 31 משרות בדרג המינהלי, לעומת עלייה של 24 משרות בדרג הביקורת, שבו השכר הממוצע גבוה יותר מהשכר הממוצע בדרג המינהלי -27,801 ש״ח, לעומת 13,298 ש״ח. יש לציין כי בשנת 2008 מצבת העובדים בדרג המינהלי עמדה על 133, לעומת 394 עובדים בדרג הביקורת.[38] בהשוואת שנת 2014 לשנת 2008 חלה ירידה של 51 משרות בדרג המינהלי, לעומת עלייה של 58 משרות בדרג הביקורת. תוספת כוח האדם לדרג הביקורת והירידה בכוח אדם בדרג המינהלי עשויה לנבוע משתי סיבות:
  - תחלופה טבעית של כוח אדם במשרד, קרי פרישה של עובדים ותיקים בדרג המנהלי וגיוס של עובדים חדשים בדרג הביקורת;
  - מעבר פנימי של עובדים מהדרג המינהלי לדרג הביקורת, קרי שיפור בתנאי השכר של אותם עובדים.

כמו כן, לפי נתוני משרד מבקר המדינה, בשנת 2014 השכר החודשי ברוטו של 79 עובדים במשרד היה גבוה מ-35,000 ש״ח (לעומת 83 עובדים בשנת 2013); 15 מהם השתכרו מעל 45,000 ש״ח (לעומת 20 ב-2013), ו-4 מהם – יותר מ-50,000 ש״ח (לעומת 6 ב-2013).[39]

בלוח 9 שלהלן מוצג השינוי בשכר הממוצע ברוטו למשרת שכיר במשק, השכר הממוצע ברוטו למשרת שכיר בקרב עובדי המדינה והשכר הממוצע במשרד מבקר המדינה בשנת 2014 לעומת 2012.

לוח 9 – השינוי בשכר הממוצע במשרד מבקר המדינה לעומת השכר הממוצע במשק (בש״ח, מחירי 2014)[40]

שכר (ברוטו)	2012	2014	שינוי ריאלי
שכר ממוצע במשק	9,150	9,373	+2.4%
שכר ממוצע – עובדי מדינה השייכים לשירותי המינהל הממשלתי	14,654	15,004	+2.4%
שכר ממוצע משרד מבקר המדינה	24,239	25,108	+3.6%
שכר ממוצע משרד מבקר המדינה ביחס לשכר הממוצע במשק	164.9%	167.9%	2.9 נק׳ האחוז
שכר ממוצע משרד מבקר המדינה ביחס לשכר הממוצע של עובדי המדינה	65.4%	67.3%	1.9 נק׳ האחוז

מהנתונים עולה כי השכר הממוצע במשק עלה בשנים 2012-2014 בשיעור ריאלי של 2.4%, השכר הממוצע של עובדי המדינה עלה בשיעור ריאלי של 2.4% והשכר הממוצע של עובדי משרד מבקר המדינה עלה בשיעור ריאלי של 3.6%. כמו כן, בשנת 2014 שכרם הממוצע של עובדי משרד מבקר המדינה היה גבוה ב-167.9% מהשכר הממוצע במשק – לעומת 164.9% בשנת 2012; שכרם היה גבוה יותר, בשיעור של 67.3% מהשכר הממוצע של

[38] משרד מבקר המדינה, דין וחשבון לפי חוק חופש המידע, שכר עובדי משרד מבקר המדינה לשנת 2008, כניסה: 25 ביולי 2016.

[39] אתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה, נתוני תעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2014, נתוני התעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2013, כניסה: 25 ביולי 2016.

[40] הלמ״ס, לוח 4.3- שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר במחירים שוטפים, לוח 3.15 – עובדי מדינה השייכים לשירותי המינהל הממשלתי (ענף 84) בפיקוח שירות נציבות המדינה, מחירים שוטפים, תאריך כניסה: 25 ביולי 2016. משרד מבקר המדינה, נתוני תעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2014, נתוני תעסוקה והשכר הממוצע לדירוג לשנת 2012, כניסה: 25 ביולי 2016.

עובדי המדינה השייכים לשירות המינהל הממשלתי (ובפיקוח שירות נציבות המדינה) – לעומת 65.4% בשנת 2012. יש כמה סיבות אפשריות לכך שהשכר הממוצע במשרד מבקר המדינה גבוה בהשוואה לשכר עובדי המדינה:

- בשנת 2015, מתוך כלל עובדי המשרד, כ-84.3% הם בעלי השכלה אקדמית: 37 בעלי תעודה, 76 בעלי תואר ראשון, **338 בעלי תואר שני**, 5 בעלי תואר שלישי.[41]
- נכון לשנת 2015, התפלגות העובדים המקצועיים במשרד מבקר המדינה הינה: כ-35% משפטנים, כ-38 בעלי השכלה בתחומי כלכלה, ראיית חשבון ומנהל עסקים, וכ-27% בעלי מקצועות אקדמיים מגוונים כגון מערכות מידע, מדיניות ציבורית, אדריכלות, עבודה סוציאלית ומדעי המדינה.[42]
- ביולי 2015 הוותק המקצועי הממוצע במשרד מבקר המדינה היה רב יחסית ועמד על 21.06 שנים; הגיל הממוצע במשרד נכון ליולי 2015 הוא 48.4.[43]
- משיכת חוקרים מיומנים לביקורת המדינה ובירור תלונות על הגופים הציבוריים כרוכה בעלויות שכר גבוהות, ויש צורך במנהלי ביקורת ומבררי תלונות ציבור בעלי יכולת מקצועית השווה לזו של בעלי המקצוע בגופים שאותם הם מבקרים.
- על עובדי משרד המבקר חלים "כללי צינון" והגבלת עיסוק לאחר פרישה מחמירים יותר משאר העובדים בשירות הציבורי. על פי חוק עובד משרד המבקר, בכל דרג, שעסק בביקורת לא יועסק בגוף מבוקר במשך שנתיים מיום שפרש.[44]

בשל הנקודות לעיל, ראוי להשוות את שכרם של עובדי משרד המבקר לזה של עובדי מדינה המקבילים במשרתם והשכלתם. בלוח 10 להלן מוצגים נתוני השכר הממוצע של עובדי המשרד לעומת השכר הממוצע במשרדי הממשלה בדירוגים מתאימים. ההשוואות בוצעו באופן הבא: בין הדרג המינהלי במשרד המבקר לבין הדרג המינהלי במשרדי הממשלה; בין דרג הביקורת של משרד המבקר לבין החציון העליון של השירות המשפטי במשרדי הממשלה; בין דרג הביקורת של משרד המבקר לבין החציון העליון של דרג המח"ר במשרדי הממשלה.

לוח 10 – נתוני שכר משרד המבקר לעומת משרדי הממשלה (בש"ח, ברוטו, מחירי 2014)[45]

דרג עובדים	2010		2014		שינוי	
	שכר	עלות העסקה	שכר	עלות העסקה	שכר	עלות העסקה
מינהלי – משרדי הממשלה	10,662	13,009	11,383	14,145	6.8%	8.7%
מינהלי – מבקר המדינה	12,711	15,454	13,298	16,513	4.6%	6.8%
פער	***19.2%***	***18.8%***	***16.8%***	***16.7%***	***-2.2%***	***-1.9%***
שירות משפטי – חציון עליון	22,151	26,913	22,860	28,212	3.2%	4.8%
ביקורת – מבקר המדינה	26,518	32,514	27,801	34,933	4.8%	7.4%
פער	***19.7%***	***20.8%***	***21.6%***	***23.8%***	***1.6%***	***2.6%***
מח"ר – חציון עליון	18,073	21,881	18,319	22,621	1.4%	3.4%

[41] מר אלי מרזל, מנכ"ל משרד מבקר המדינה, מכתב, 15 ביולי 2015, הנתונים מתייחסים ל-9 ביולי 2015.

[42] מר מתן גוטמן, עוזר בכיר למנכ"ל משרד מבקר המדינה, דואר אלקטרוני, 22 ביולי 2015.

[43] מר אלי מרזל, מנכ"ל משרד מבקר המדינה, מכתב, 15 ביולי 2015, הנתונים מתייחסים ל-9 ביולי 2015.

[44] ראו סעיף 22 (ב)(2) לחוק מבקר המדינה

[45] **שכר עובדי משרד מבקר המדינה:** דין וחשבון לפי חוק חופש המידע, שכר עובדי משרד מבקר המדינה, שנים שונות, כניסה: 3 באוגוסט 2014. שכר ממוצע לחודש ברוטו כולל שכר משולב ותוספת מבקר המדינה (תמ"ה), שכר בעד עבודה נוספת, תשלומים שנתיים, החזר הוצאות וגילומי מס; **מדד המחירים לצרכן**: הלמ"ס, שנתון סטטיסטי 2012, לוח 13.1: שינוי ברמת מדדי המחירים.

שכר עובדי משרדי הממשלה: דוחות הממונה על השכר בשנים 2010 ו-2014, משרד האוצר. המונח "שירות משפטי" מופיע בדוחות משנת 2012 ואילך, קודם לכך נעשה שימוש במונח "משפטנים".

דרג עובדים	2010		2014		שינוי	
	שכר	עלות העסקה	שכר	עלות העסקה	שכר	עלות העסקה
ביקורת – מבקר המדינה	26,518	32,514	27,801	34,933	4.8%	7.4%
פער	***46.7%***	***48.6%***	***51.8%***	***54.4%***	***3.4%***	***4.0%***
מח"ר – עשירון עליון	24,956	29,961	26,053	32,024	4.4%	6.9%
ביקורת – מבקר המדינה	26,518	32,514	27,801	34,933	4.8%	7.4%
פער	***6.3%***	***8.5%***	***6.7%***	***9.1%***	***0.4%***	***0.5%***

מהנתונים עולים הדברים הבאים:

- ממוצע השכר ברוטו של הדרג המינהלי במשרד המבקר עמד בשנת 2014 על 13,298 ש"ח לעומת 11,383 ש"ח בדרג המינהלי של משרדי הממשלה, **פער של 16.8%** לעומת פער שכר של 19.2% בשנת 2010; בשנים 2010-2014 עלה השכר הריאלי של הדרג המינהלי במשרדי הממשלה בשיעור מצטבר של כ-6.8% לעומת 4.6% במשרד המבקר.
- ממוצע השכר ברוטו של דרג הביקורת במשרד המבקר עמד בשנת 2014 על 27,801 ש"ח לעומת 22,860 ש"ח בקרב החציון העליון של השירות המשפטי במשרדי הממשלה, **פער של 21.6%** לעומת פער של 19.7% בשנת 2010. בשנים 2010-2014 עלה השכר הריאלי של החציון העליון בדרג השירות המשפטי בשיעור מצטבר של כ-3.2% לעומת עלייה בשיעור של כ-4.8% בקרב עובדי הביקורת במשרד המבקר.
- ממוצע השכר ברוטו של דרג הביקורת במשרד המבקר עמד בשנת 2014 על 27,801 ש"ח לעומת 18,319 ש"ח בקרב החציון העליון של עובדי דרג המח"ר במשרדי הממשלה, **פער של 51.8%** לעומת פער של 46.7% בשנת 2010. בשנים 2010-2014 השכר הריאלי בקרב החציון העליון של עובדי דרג המח"ר עלה ב-1.4%, לעומת עלייה בשיעור של כ-4.8% בקרב עובדי הביקורת במשרד המבקר.
- בעבר נטען על-ידי משרד מבקר המדינה כי יש להשוות את השינוי בשכר עובדי הביקורת לשינוי בשכר העשירון העליון של עובדי דרג המח"ר במשרדי הממשלה.[46] לפי השוואה זו, ממוצע השכר ברוטו של דרג הביקורת במשרד המבקר עמד בשנת 2014 על 27,801 ש"ח לעומת 26,053 ש"ח בקרב העשירון העליון של עובדי דרג המח"ר במשרדי הממשלה, **פער של 6.7%** לעומת פער של 6.3% בשנת 2010. בשנים 2010-2014 עלה השכר הריאלי של העשירון של עובדי דרג המח"ר בשיעור מצטבר של כ-4.4% לעומת עלייה בשיעור של כ-4.8% בקרב עובדי הביקורת במשרד המבקר.

כאמור, כפועל יוצא מעקרון העצמאות של הביקורת ומאי-התלות בממשלה, שכר עובדי משרד מבקר המדינה נקבע על-ידי מבקר המדינה ואינו נתון לפיקוח הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, שלא כשכרם של יתר עובדי המגזר הציבורי. יש לציין כי באמצע שנת 2006 נעשה קיצוץ בשעות הנוספות של עובדי משרד מבקר המדינה, כדי לצמצם את עלויות השכר, בעיקר של עובדים בכירים.[47]

יש לציין כי לפי הצהרות לימה ומקסיקו שהוזכרו לעיל, יש להעסיק עובדי ביקורת ברמה גבוהה וששכרם יהיה מותאם ליכולותיהם, ויש להבטיח כי הוועדה האחראית על מוסד הביקורת (בישראל: הוועדה לענייני ביקורת המדינה וועדות הכספים) תוודא שאכן מסופקים משאבים ראויים לביצוע מנדט הביקורת.[48]

[46] מר מתן גוטמן, עוזר בכיר למנכ"ל משרד מבקר המדינה, דואר אלקטרוני, 23 ספטמבר 2014.

[47] אתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה, הצעת תקציב לשנות הכספים 2011-2012, דצמבר 2010.

[48] The Lima Declaration, 1977, Mexico Declaration on SAI Independence, 2008, at ISSAI Website.